

ZAŠOVSKÝ Lidovecký ZPRAVODAJ

INFORMAČNÍ OBČASNÍK ZAŠOVSKÝCH A VESELSKÝCH LIDOVců

ročník: XI.

vydání: červen 2022

Kaple na Radhošti – dílo občanské aktivity a demokratických postupů

O politice, včetně té komunální, a obecně o demokracii mají někteří lidé dost podivné představy. Pro někoho je politika takřka sprosté slovo a pod pojmem demokracie si mnozí představují vše jiné, jen ne to, čím demokracie skutečně je. Podobně pojem občanský aktivista může vyznívat až pejorativně, snad na základě negativních zkušeností, které jako společnost s některými „aktivisty“ a s jejich metodami máme.

K tomuto problematickému vnímání horlivé občanské angažovanosti může docházet tehdy, pokud takový aktivista není sto akceptovat zavedené demokratické postupy. (Stává se, že právě lidé, kteří mají plná ústa demokracie, s tím mají největší problém.)

Zformulovat a přednést veřejně svůj návrh, umět ho obhájit v diskusi, pokusit se přesvědčit ostatní a pak pokorně přijmout názor většiny, tedy výsledek hlasování, to je demokracie v praxi. Ovšem veškeré schůzování, hlasování... to nás vůbec nebaví. Jednodušší a zábavnější je politiky „zepsuť“ na Facebooku, pomluvit cestou v autobuse, maximálně příležitostně vynadat starostovi...

Radhošťskou kapli už vnímáme jako samozřejmou součást, ba svým způsobem jako symbol krajiny našeho domova. Pokud vůbec zazní v souvislosti s její existencí nějaké jméno, pak možná arcibiskupa Theodora Kohna, který ji 11. září 1898 slavnostně vysvětil, nebo prezidenta T. G. Masaryka, který ji v roce desátého výročí republiky osobně navštívil. Obě jména a události připomínají v kapli pamětní desky. Pokud se někdo více pídí po historii kaple, narazí ještě na jméno architekta Felixe Skibinského nebo stavební firmy Konečný a Nedělník, případně rožnovského stavitele Františka Bayera, podle jehož projektu byla realizována v letech 1924-26 stavební úprava kaple do současné podoby. Nic z toho by se však nikdy nestalo, kdyby...

Kdyby na počátku nebylo slovo

Kaple na Radhošti nevznikla z rozhodnutí církve (její představitelé naopak zprvu nesouhlasili, protože neviděli smysl v tom, že by na vrcholu hory, kde nikdo nežije a kam nevede ani silnice, měl stát kostel). Nevznikla ani z rozhodnutí tehdejšího světského panstva. Kaple na Radhošti vznikla z občanské iniciativy, demokratickým rozhodnutím spolku, který měl občanství a diskusi už přímo ve svém názvu: *Občanská beseda*.

V roce 1881 vystoupil občan Hynek Fialka na schůzi tohoto spolku ve Frenštátě s návrhem, aby byla na vrcholu Radhoště jako projev vděku a úcty moravského lidu našim věrozvěstům postavena kaple. Nebyl to zcela první nápad v tomto směru, už o 20 let dříve při táboru lidu v předvečer tisícího výročí příchodu sv. Cyrila a Metoděje zazněla myšlenka zbudovat na vrcholu hory cyrilometodějský pomník, ale bylo to vše jen ve stylu „mělo by se“. Dokonce někteří „aktivisté“ začali na ten účel živelně vybírat peníze, ovšem vše vyznělo do ztracena (včetně vybraných peněz).

Ted' to ale bylo jinak, protože postup byl jiný. Občan Filka totiž tento svůj požadavek nevykřikovat na nějaké manifestaci, nepsal ho do novin, ale prezentoval ho na schůzi. Riskoval posměch, nepochopení i odmítnutí... O jeho návrhu se demokraticky hlasovalo a dopadlo to tak, že slovo se stalo skutkem, byť to trvalo ještě mnoho let a stálo to spoustu úsilí i peněz.

Tento příběh vzniku radhoštské kaple jsem jako ilustrační zmínil v atmosféře všeobecného děkování při slavnostním křtu knihy *Veselá v proměnách časů*. Všechny tři knihy vydané v rámci zašovských a veselských výročí jsou již trvalou a samozřejmou součástí našich knihoven a informace o historii své obce z nich budou čerpat i příští generace Zašovjanů a Veselanů. O ty knihy se zasloužil celý tým autorů a samozřejmě obec Zašová, která nesla břemeno organizačního a finančního zajištění realizace těchto velkoryse pojatých publikací. Nic z toho by se však nestalo, kdyby na jedné ze schůzí Zastupitelstva obce Zašová nepřednesl zastupitel Pavel Trčka svůj podnět k vydání takových knih a kdyby ten návrh nebyl schválen. Čili podobně jako v případě radhoštské kapličky nebo mnoha jiného, co už považujeme za samozřejmost, byl na počátku nápad zrozený v hlavě aktivního občana, přednesený a projednaný na schůzi a demokraticky schválený.

Samozřejmě, že ani demokratické hlasování nemusí být automaticky zárukou, že bylo rozhodnuto správně. To často ukáže až čas. Člověk prostě buďto dokáže potřebnou většinu o správnosti svého návrhu přesvědčit, nebo nikoliv. A o tom je politika.

Kauza Revír

V září 2000 vyšel v *Zašovských novinách* úvodník tehdejšího starosty Ing. Zvoníčka a tento text je ukázkou a důkazem, že ani starosta neprosadí vše, co si umane, protože při hlasování má jeho hlas stejnou váhu jako hlas kteréhokoli jiného zastupitele. Starosta se sice velmi snadno stává terčem a hromosvodem každé nelibosti a nespokojenosti občanů, ovšem starosta není samovládce. **Cituji ze Zašovských novin z 15. září 2000:**

Osud, jaký čeká nejstarší stavbu v obci – budovu č. 38 zvanou Revír – je příčinou mého smutku. Už od února, kdy obecní zastupitelstvo odhlasovalo většinou hlasů záměr prodeje této budovy, mě tato věc trápí. Charakteristické pro dnešní dobu je, že podnikatelé skupují nemovitosti a čím atraktivnější místo, tím lépe. Zanedbaný objekt je samozřejmě levný.

Náklady na opravu zaplatí z nákladů své firmy, aby platil nižší daň. Nepodařilo se mu objekt se ziskem provozovat, tak objekt po nějaké době výhodně prodá. Této zkušenosti jsem dorostl také.

Já jsem však starosta a jsem povinen hájit zájem obce a tato budova patří obci. Tato budova má sice momentálně nízkou hodnotu stavební, ale má nedoceněnou hodnotu historickou a architektonickou. Stojí na nejatraktivnějším místě v obci.

Tím důvodem, proč chce zastupitelstvo budovu prodat je, že na opravu zchátralého objektu nejsou peníze. Tvrdím, že obec bude mít peníze vždy; je však otázka, na co je použije.

Koneckonců občané si volí zastupitele a platí zaměstnance, aby se o obecní majetek starali, a ne jej

lehkovážně rozprodávali. Na toto téma jsem už jednou psal a dnes volám SOS – revír se nesmí prodat! Nejstarší budova v obci musí patřit obci. Na červnovém zasedání zastupitelstva jsem znovu navrhl, aby se zrušil záměr prodeje. Neuspěl jsem. Co prý to pořád vytahuji na jednání, když už to bylo odhlasované...

Kalkulace projektanta, že oprava vyjde na deset milionů, je nadsazená. Jsem přesvědčený, že obec má možnost udělat to levněji. O využití Revíru musí rozhodovat obec, a ne nový majitel - podnikatel...

Kulturní a společenský život potřebuje kapacity především ve středu obce. Nejstarší budova v obci je předurčena být muzeem a také jakýmsi stánkem kultury a vzdělávání. Část budovy by mohla být pronajata k žádoucím účelům. Do tohoto výčtu námětů na využití Revíru ještě zdůrazním, že si tu budovu dovedu dobře představit jako reprezentativní radnici a docela rád bych v ní starostoval. Můj současný smutek se změní v radost, bude-li budova č. 38 Revír zachována ve vlastnictví obce Zašová.

Ing. Václav Zvoníček

Tolik mírně zkrácený článek bývalého starosty Václava Zvoníčka. Mimochodem, to, že můžeme takto snadno listovat ve starých *Zašovských novinách*, je také zásluhou již zmíněného Pavla Trčky a jeho webu věnovaného historii Zašové, Veselé a okolí www.historie.zasova.info

A poslední poznámka k citovanému 22 let starému úvodníku: Co se stalo, nemůže se odestát. Naše obec se však (zdá se) poučila a pan Zvoníček by měl radost, jak se současné vedení naší obce staví například k otázce vlastnictví jiného historického objektu – trinitářského kláštera.

Josef Krůpa

Když se kácí les, lítají třísky

Tímto příslovím se často zaštiťovali revolucionáři, kteří jím zdůvodňovali své aktivity, při kterých docházelo ke škodám na majetku a na lidských životech.

Téměř před měsícem jsme si připomínali výročí konce 2. světové války, která v Zašové Bohu díky skončila bez boje, ale přece s jednou lidskou obětí. Byl jí František Bayer, místní řezník, který se přihlásil k německé národnosti a během války byl četníkem. Po přechodu fronty ho místní občané - partyzáni - chytili a ve věku 44 let oběsili na telegrafním sloupu uprostřed obce. Soudu netřeba. Těm, kdo se ho zastávali, vyhrožovali stejným osudem. Podle svědectví pamětníků byl F. Bayer slušný člověk, který ve své funkci pomáhal spoluobčanům v těžké době války a mimo jiné i likvidoval udavačské dopisy, které dostával od některých Zašovjanů.

A jelikož autory těch dopisů znal, stalo se mu to osudným. Mimochodem jeden z partyzánů se v den exekuce nastěhoval do domu oběti, vyhodil jeho manželku s dětmi na ulici a provozoval tam dále řeznictví. Jistě se nabízí otázka, zda šlo primárně o potrestání "zlého Němce", který jistě musel aspoň trochu "s vlky výt", nebo o získání jeho majetku.

Na adresu těch "vykonavatelů spravedlnosti" mě napadá jen biblické: "nesudte a nebudete souzeni" a "kdo z vás je bez hříchu, ať hodí první kamenem".

Historické křivdy jdou napravit jen částečně, někdy vůbec. Měli bychom si ale uchovat historickou paměť, aby se podobné excesy neopakovaly. Proto jsme 6. 5. 2022 v den onoho výročí za účasti potomků pana Bayera, pana faráře P. J. Poláška, členů OZ a iniciátorů této připomínky odhalili a požehnali před obecním úřadem pamětní desku, připomínající tuto událost.

Starosta ve svém projevu připomněl, že je to právě 77 let od toho tragického dne a zrovna tak 77krát máme odpouštět tomu, kdo se provinil proti nám. Z nenávisti a neodpuštění v lidských srdcích totiž vznikají války, jak jsme toho svědky v posledních měsících. A protože chceme být hlasateli pokoje, a ne nenávisti, je na desce napsáno: "pokoj jeho duši".

MUDr. Štěpán Maliňák, předseda MO KDU-ČSL Zašová

Co je podle vás největší nebezpečí pro naši západní společnost?

Podle mě největším nebezpečím je, že si myslíme, že stav naší společnosti bude trvat stále. Žijeme na obrovský dluh jak obrazně, tak doslova. Přitom proč by Ind nebo Filipínek neměl mít právo mít se stejně dobře jako my? My si bereme jak lidské, tak surovinové zdroje z třetího světa. Neuvědomujeme si, že lidé z těchto částí planety jednou přijdou a vezmou si náš západní blahobyt.

Naše společnost připomíná stav Západořímské říše na začátku čtvrtého století našeho letopočtu, kdy se chtěli domluvit s Germány, protože se nestíhali bránit nájezdníkům z Východu. Germáni chvíli krváceli za ně a Římané si ještě chvíli užívali blahobytu. Pak si ale Germáni všimli, že se mohou toho blahobytu snadno zmocnit, a to už byl úplný konec.

Připadá mi, že i my prodlužujeme náš blahobytný stav pod heslem – každý rok dobrý.

A ještě jedna poznámka – ve statutárním městě Zlíně, kde jsem působil jako politik, bude za 10 let, pokud se něco zásadního nezmění, přibližně stejný počet seniorů jako zbytku obyvatel. Naprosto nám docházejí lidské zdroje. Je málo dětí, málo mladých. Názor, že nebudu mít děti, abych nezatížil planetu, považuji za něco nesmírně hloupého. Mít děti je velká oběť, závazek na celý život, a my to odmítáme.

Když jsem nastoupil do sněmovny, velkým tématem byl covid, ale velmi rychle ho vystřídala válka na Ukrajině...

Myslím, že postoj naší země k tomuto konfliktu je v zásadě dobrý, ba jasný. To u naší vlády velmi pozitivně hodnotím. Osobně jsem vnímal v této věci jakousi předehtu. Zajímá mě se o arménsko-ázerbájdžánský konflikt z roku 2020 a tam byla naše reakce téměř nulová. A reakce celé Evropy byla taky nulová! Přitom jeho výsledkem byla změna Arménie (mimochodem prvního křesťanského státu na světě) z nezávislého suverénního státu na stát, který je vojensky naprosto závislý na Rusku.

My neustále podepisujeme nějaké deklarace, memoranda, dáváme nějaké osoby na sankční seznamy, ale ztratili jsme odhodlání dát najevo sílu. V současnosti připomínáme rozmazleného mladíka, který si protahuje svůj pohodlný život bez jakékoli odpovědnosti o další rok, dva, pět let.

Přitom všichni víme, že když to tak bude pokračovat, tak nás tady jednou obsadí jiné národy a našeho bohatství se zmocní.

Mgr. Aleš Dufek, poslanec Parlamentu ČR

Kde je Pravda?

Nedávno mi náš pan farář se smíchem vyprávěl o své zkušenosti ze vstupu do země, která není v EU: „Na hranicích si celník vyžádal po řidiči autobusu pivo. Za chvíli se vrátil s otázkou, jestli by nebylo i chlazené. Šofér dal celníkovi balík vychlazených plechovek dvanáctistupňového piva a my jsme překročili hranice nečlenské země bez kontroly covidových pasů. Věděl jste, že když nabídnete celníkovi pivo, tak je to úplatek, ale když si o to pivo řekne sám, tak už to úplatek není?“

V české komedii, ze které je notoricky známá hláška: „neber úplatky, neber úplatky nebo se z toho zblázníš“ tuto variantu školitelé protikorupčního jednání vůbec neprobírali. Inu jiný kraj, jiný mrav. Nebo že by dnes byla jiná doba? Doba, ve které už válka není válkou, ale vojenskou operací, a pravdu má ten, kdo má moc?

To asi ne. Mocní tohoto světa si vždycky uzurpovali právo na pravdu. Důkazem je posměšná otázka položená nazaretskému tesaři zástupcem nejmocnější říše starověku před dvěma tisíci lety a výsměch profesorovi Halíkovi jedním z představitelů opoziční smlouvy v době poměrně nedávno minulé. Pilát se kdysi zeptal Krista: „Co je to pravda?“ Podobně jeden z těchto našich známých vrcholných politiků při jedné z televizních debat na otázku prof. Halíka po pravdě předkládaných tvrzení dostal podobně vysmívavou odpověď. „Co pořád máte s tím pravdováním? Já mám své voliče a svou pravdu, kterou oni chtějí slyšet. Nic jiného mě nezajímá.“

Doba se tedy mění, ale lidé zůstávají stejní. A Pravda? Je zbičovaná, opovrhovaná a odsouzená k smrti? Nebo žije v našich srdcích, v očích šťastných dětí, v kvetoucí přírodě, ve zpěvu ptáků, v lásce a dobrotě mnohých, třeba i nepatrných lidí? Ano, věříme, že žije. A kdo má oči k vidění a uši k slyšení, tak to vidí i slyší. Pravda je ve všem, co není možné vlastnit. Ve všem, co je možné obdivovat, milovat a ano, i uctívat. Kéž by to viděli a slyšeli i všichni mocní tohoto světa.

Mgr. Jiljí Kubrický

Občasník ZAŠOVSKÝ LIDOVECKÝ ZPRAVODAJ vydává formou samizdatu
na vlastní náklady místní organizace KDU-ČSL